

DESCOBRINT EL BILLAR

Pau Vilalta Milà

2n Batxillerat B

Àmbit esportiu

Col·legi Sant Josep

Elena Álvarez Spagnolo

Treball de Recerca, curs 2015-2016

AGRAÏMENTS

Vull agrair en especial la col·laboració del meu pare Valentí, que apart de recomanar-me la temàtica d'aquest treball, m'ha nodrit de coneixements.

A l'Esteve, el Josep Ramón i el Jordi a l'hora de fer les entrevistes, ja que em van atendre molt amablement i van anar molt bé.

A la meva tutora Elena, perquè sense les seves orientacions i consells, la execució del treball hagués estat més difícil.

A tothom que ha aportat el seu gra de sorra en aquest treball. Familiars, amics i coneguts donant-me informació o simplement tenint paciència amb mi.

ÍNDIX

INTRODUCCIÓ	5
COS DEL TREBALL	6
1. MATERIALS	6
1.1 LA TAULA.....	6
1.2 ELS TACS	8
1.3 LES BOLES	10
1.4 EL GUIX	14
2. LA SORTIDA.....	16
3. MODALITATS	17
3.1 MODALITAT LLIURE	19
3.2 MODALITAT QUADRE 47/2	21
3.3 MODALITAT QUADRE 47/1	22
3.4 MODALITAT 71/2	23
3.5 MODALITAT A UNA BANDA	24
3.6 MODALITAT A TRES BANDES	25
3.7 MODALITAT ARTÍSTIC O FANTASIA	26
4. COPS EN EL BILLAR	27
5. LES MATEMÀTIQUES I EL BILLAR.....	30
6. ENTREVISTES	44
6.1 ESTEVE MATA.....	44
6.2 JOSEP RAMÓN MOLINA	49
6.3 JORDI PLANAS	53
CONCLUSIÓ	56
BIBLIOGRAFIA I NETGRAFIA.....	57

INTRODUCCIÓ

Quan es parla de billar, tothom intueix una taula amb 6 troneres o forats i moltes boles de diferents colors. Possiblement això fa que el billar anomenat Clàssic, Francès o de carambola, no sigui tan conegut a nivell popular com l'anomenat billar americà o "pool", que és el que respon a les característiques anteriorment assenyalades.

Aquest treball de recerca parlarà exclusivament del billar francès o de carambola.

En el desenvolupament del mateix, intentaré detallar de forma prou extensiva les diferents variants d'aquest complicat joc de precisió, que es practica impulsant amb un pal, anomenat "tac", contra una bola de color blanc amb l'únic objectiu que una vegada copejada, aquesta impacti amb les altres dues boles restants que formen part del joc. Si això s'aconsegueix s'obté un punt o carambola i aquest fet et dona dret a seguir jugant amb el mateix objectiu. Per guanyar la partida, hi ha establerta una quantitat concreta de caramboles a realitzar abans que les arribi a fer el contrincant.

Crec important centrar-me en aquest tipus de billar i no entrar en altres variants, ja que "és bo fer una sola cosa però fer-la bé". Prefereixo centrar els esforços d'aquest treball de forma precisa i no voler abastar massa informació amb el perill de tractar-la de forma més superficial.

Aquesta recerca intentarà parlar de forma precisa i coherent de molts dels aspectes primordials del billar de caramboles, intentant amb les entrevistes de gent del món del billar, fer entendre com es viu aquest esport des de dins, a nivell de federació, de jugadors i de gent que viu del comerç del billar.

COS DEL TREBALL

1. MATERIALS

1.1 LA TAULA

La taula és la base on es du a terme la practica del billar. Ens ofereix una superfície llisa coberta amb una tela tensa i rodejada d'uns amortidors de cautxú també folrats de tela, tot això elevat sobre unes potes.

Els amortidors estan situats al costat interior de la taula de fusta. Hi ha diferents materials i filosofies en el disseny de amortidors de cautxú. El seu objecte és que les boles de billar rebotin minimitzant la pèrdua d'energia cinètica.

La tela de billar és un tipus de tela específica que cobreix la part superior de l'àrea de joc de la taula, sent el verd el seu color representatiu. Estan fetes de llana teixida o llana / niló anomenada drap.

La majoria de les taules de bar que suporten molta activitat, utilitzen un drap més lent i gruixut, doncs pot suportar millor l'ús i el desgast. Aquest tipus de tela es diu tela de llana. En contrast, la tela de les taules d'alta qualitat es fan d'un teixit tret de la llana de *worsted* que dóna un rodatge més veloç a les boles.

El preu de les taules é molt variable, igual que el dels tacs, depenent dels materials de l'estructura, la precisió de l'anivellament, les pissarres i la calefacció. El preu d'una taula nova es pot moure entre 5.000.-€ i 10.000.-€. Hi ha diferents mides però les taules anomenades de "Gran Mach" o de competició totes tenen les mateixes dimensions 2.84 metres x 1.42 metres de pista de joc, però si son destinades a ús popular o a la competició poden diferir molt de qualitat entre elles.

Tots els components poden incidir en la qualitat de la taula, però hi han de més importants que d'altres. Al marge de temes estètics, curiosament el més important és el que menys es veu, les pedres de pissarra que van sota de la tela. La qualitat d'aquestes i la precisió en el seu tallat delimita de forma definitiva la qualitat de la taula. El gruix mínim de les pedres en una taula gran de billar te que ser de 50mm, per tal de donar-li la precisió i aplom necessari i també per poder suportar bé la calefacció que tota taula de competició necessita per poder practicar correctament el joc de billar.

Un altre aspecte molt important són els punts d'anivellament que té la taula. Una taula de qualitat pot tenir més de 20 punt d'anivellament per tal de corregir amb precisió els petits desajustos d'assentament del material, en canvi una taula de "Grand Match" més senzilla, tant sols port anivellar-se per les potes, és a dir com a màxim de sis a vuit punts per ajustar-la.

En el cas de les taules de billar, tot i ser rellevant, el menys important és la fusta utilitzada en la fabricació, ja que en cap cas té contacte amb el material de joc i solament afecta a l'estètica.

Pots trobar taules de mides més petites, però normalment la qualitat d'aquestes és molt inferior a les grans. Majoritàriament no tenen calefacció, van amb pissarres de menys qualitat i més estretes, normalment 30mm, i s'utilitzen principalment en bars i per solucionar problemes d'espai en cases particulars.

El millor fabricant de taules és la casa holandesa Gabriels, que com a principal característica presenta la taula de competició amb un gruix de pissarra superior al recomana. El fet de fer-les amb 60mm de gruix implica un preu superior, però també un increment en la estabilitat que supera a la resta de fabricats.

Gabriels (Holanda) <http://www.gabrielsbilliards.com>

Altres fabricats de taules de qualitat són:

Soren Sogaard (Dinamarca) <http://soren-sogaard.com/shop/frontpage.html>

Duke (Alemanya) <http://www.duke-berlin.com/>

Verhoeven (Holanda) <http://www.verhoeven-biljarts.be/>

Sam (Espanya) <http://sambilliards.com/>

1.2 ELS TACS

El tac de billar es l'eina principal del billarista, és la connexió del jugador amb les boles, per tant es primordial jugar amb un tac que et doni confiança a l'hora de jugar.

De tacs hi han de molts tipus, models, materials i qualitats. Pots trobar-ne des de menys de 100.- €, fins a preus veritablement prohibitius, però com a punt de referència un tac utilitzat per un jugador d'elit pot anar al voltant de 1.000.-€.

El material emprat principalment en la fabricació d'un tac de billar és la fusta, tot i que poden utilitzar-ne també altres materials com la fibra de carboni. La fusta és el material dominant, de fàcil manipulació i que segons les diferents qualitats de la mateixa, et permet aconseguir unitats d'una qualitat bàsica per a principiants o tacs dirigits a jugadors experimentats o professionals.

Normalment tots els fabricants en l'actualitat intenten cobrir tots els segments del mercat, oferint moltes qualitats diferents.

El tac de billar de carambola es compon principalment de dos parts, la inferior es la denominada culata i la superior en denomina fletxa. En la punta de la fletxa s'incorpora una violla i una sola de cuir per tal d'impactar correctament a la bola. El pes del tac complet pot diferir segons les diferents modalitats de joc. Per modalitats clàssiques s'utilitzen pesos de 460 grams fins els 520 grams i per la modalitat de tres bandes s'utilitzen de 520 grams fins els 600 grams. Les alçades poden variar entre 1.36 metres i 1.40 metres.

Tothom pot tenir curiositat per tal de saber quins són els millors tacs que poden permetre fer les millors caramboles, això és molt difícil de determinar, evidentment el preu delimita la qualitat de forma bastant exacte i dintre d'una qualitat similar cada jugador pot tenir opinions diferenciades.

Puc donar-vos a títol indicatiu una llista dels millors fabricants:

- Adam (Japó)
- Hanbat (Corea)
- Layani (Nord-america)
- Longoni (Italia)
- Predator (Nord-america)
- Alcalde (Argentina)

En la fabricació d'un tac de qualitat, és convenient normalment diferents tipus de fustes, segons la densitat, duresa i característiques de cada una, permeten un correcte equilibri i distribució del pes. Les fustes més valorades són les més dures, seques i de major densitat, que permeten una millor absorció de l'impacte.

Podem ressenyar com a fustes més destacades:

La fusta d'auró, l'arrel de thuya, barnús de Gabon, olivera, maple, amarant i freixe.

Per acabar us deixem uns enllaços recomanats per tal de poder veure diferents models, aquí teniu tacs de preus molt raonables fins a preus de 25.000 euros, veritables obres d'art amb incrustacions de materials com or, safirs i altres materials preciosos.

Evidentment, aquest materials decoratius no milloren el rendiment del tac, tant sols poden complaure la vanitat del comprador.

https://store.kozoom.com/es/billar_carambola/

http://www.alcaldebilliard.com/index_es.php

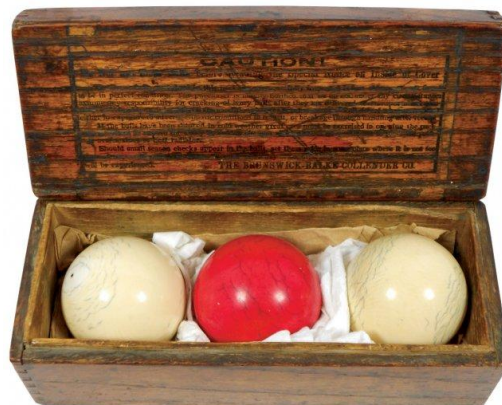
1.3 LES BOLES

Les boles són el centre del joc, el nucli i l'objectiu en si mateix de la pròpia disciplina ,és a dir, podem considerar sense pensar en equivocar-nos que és l'element primordial i la part més important de tots els components que conformen el joc.

Per arribar al material actual s'ha passat per un llarg camí, que segons moltes teories comença a l'antic Egipte. La realitat és que de forma més específica i documentada, es pot situar els inicis del billar francès, més o menys semblant al que coneixem avui dia, en les dates del segle XV, concretament a la Cort del rei Lluís XIII de França. D'aquests període es conserva documentació de la primera taula de billar d'interior amb tres boles sobre la pista de joc.

Les primeres boles estaven compostes per un material que permetia el desenvolupament del joc del billar. Eren d'ivori i van incorporar-se al joc l'any 1610 a la primera sala pública de billar que va obrir-se a París. Aquest material romandrà vigent pràcticament fins a la segona meitat del segle XX, concretament l'any 1970, que va desaparèixer de les competicions oficials de billar, a excepció de la modalitat de billar artístic.

L'ivori presentava molts problemes pràctics d'utilització. En primer lloc, l'elevat cost del material i d'altra banda, els canvis climàtics i alteracions sobtades de la temperatura ambient, poden alterar l'estat de les boles, deformant-les. La falta d'humiditat a l'ambient i les baixes temperatures poden trencar la bola en dues parts. Per evitar les alteracions brusques de les condicions ambientals, quant no s'utilitzen les boles es té per costum conservar-les cobertes d'una capa de vaselina per tal de protegir-les.

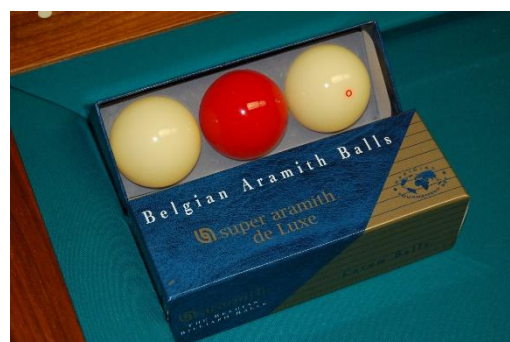

La substitució va arribar de la mà de materials més estables i inalterables.

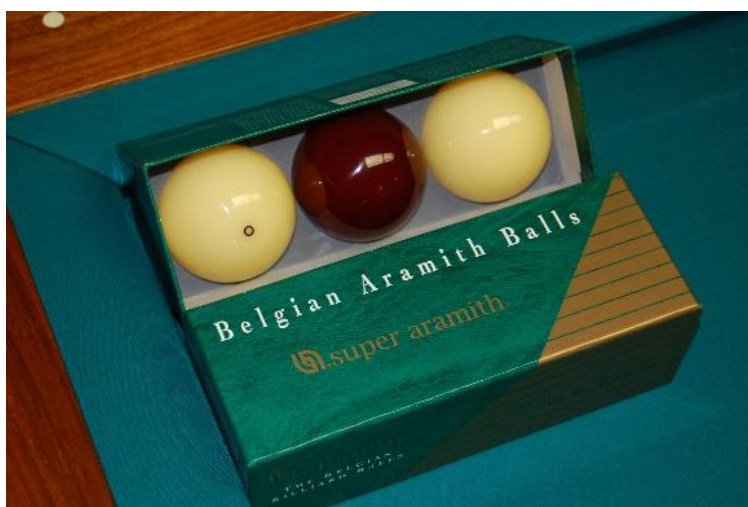
Es dóna l'anècdota de que l' invent del primer plàstic va produir-se quan l'any 1860, un fabricant nord americà de boles de billar va plantejar un concurs amb un premi al guanyador de 10.000.- dòlars, a qui trobés un substitut de l'ivori natural per tal de fabricar les boles . El concurs no va aconseguir cap resultat rellevant envers l'objectiu plantejat, però un del concursants, l'inventor nord-americà John Wesley Hyatt, va desenvolupar el cel-luloide que posteriorment va impulsar definitivament la indústria cinematogràfica de finals dels segle XIX. Posteriorment l' any 1909 el químic d'origen belga Leo Hendrik Backeland, va sintetitzar un polímer de gran interès comercial, a partir de molècules de fenol i formaldehid, anomenat baquelita. Aquest producte, va esser el primer plàstic totalment sintètic de la història i va ser utilitzat durant un temps com a material per la fabricació de les boles de billar. Una mica més tard va passar-se a la resina fenòlica que és el material emprat en la actualitat.

Arribat a aquest punt, cal comentar que les boles actualment tenen unes mesures i un pes estandarditzat, 61'5 mm de diàmetre i una massa de 210 grams.

És estrany pensar que en un món actual tant competitiu hi pot haver algú que no tingui competència. En respecte a la fabricació de les boles de billar es així, el fabricant belga "Super Aramith" és qui s'encarrega de la fabricació de totes les boles de billar que s'utilitzen a la competició. Aquesta empresa fabrica unes boles de billar perfectes, amb gran elasticitat i pes uniforme. Una bola de billar podria arribar a suportar un pes de 5 tones sense deformar-se, segons les especificacions tècniques del fabricant.

El billar francès es juga amb tres boles sense dibuixos de cap tipus, una vermella, una groga i una altra blanca, o be 2 blanques i una vermella, en aquest cas les blanques queden diferenciades per una petita ratlla o punt. La variant de tres colors s'utilitza bàsicament per la modalitat denominada de "tres bandes" i te com objectiu més rellevant, una millor diferenciació del joc en les retransmissions televisives d'aquesta modalitat

Ja hem comentat que actualment les boles de billar es fan de resina fenòlica, aquest material sintètic és molt resistent als canvis de temperatura i humitat. Una de les característiques que presentava l'ivori era la seva reformabilitat, la resina fenòlica és pràcticament no deformable i conserva sempre una circumferència perfecte, aspecte indispensable per una bona pràctica del joc.

A nivell mecànic tot són avantatges envers altres materials. L'únic inconvenient segons els jugadors és que l'ivori presentava una elasticitat superior i permetia conservar la rotació de la bola durant més temps, això tenia molta importància en la modalitat de billar anomenada artístic o de "fantasia", ja que el programa de joc exigia unes jugades en les quals la rotació de les boles era molt important. Per aquest motiu, una vegada l'any 1970 ja s'havia suprimit l'ivori en la resta de les modalitats, en l'artístic encara es va jugar amb aquest material durant uns anys. Posteriorment va canviar-se també el programa de joc de la modalitat d'artístic per tal d'ajustar les diferents posicions prefixades al nou material sintètic. Això ha fet desaparèixer definitivament de les taules de billar l'ivori com a material de joc.

Per finalitzar, comentar que les boles en l'actualitat tot i ser molt més eficients, també pateixen desgast. Amb el temps d'utilització van perdent la capa superficial de vernís i això perjudica el joc.

De fet, si el material fos eternament vigent, els propietaris de botigues haurien de tancar per falta de comandes, això fa entendre que l'objectiu de la fabricació sigui la durabilitat però no la eternitat.

El preu d'un joc de boles nou pot anar actualment dels 70.-€ als 120.-€.

1.4 EL GUIX

Estem a l'any 1807, data en la que un capità de les forces de Napoleó anomenat Mingaud, intenta posar a l'extrem del tac un tros de cuir.

Fins a la data, els tacs de fusta tant sols permetien impulsar les boles de marfil.

Aquest fet que sembla en principi una incorporació poc important, va revolucionar absolutament el joc del billar que es jugava fins llavors. El cuir incorporat a la puntera del tac va permetre donar efecte a l'hora de copejar i per tant conferir rotació a les boles.

Això va millorar de forma substancial les pautes del joc.

Mes tard l'anglès John Carn inventà el guix, element que permetia que fregant-lo contra la sola de cuir i posteriorment quan amb aquest es copejava la bola, no relliscava sobre la mateixa, donant molta seguretat al jugador a l'hora d'executar el cop.

Més millores pel bé de tots els practicants del billar.

El guix té forma de cub i està fet de triturats de quars, combinat amb blau prussià i enduridor. Tots aquests components són finalment triturats i comprimits a pressió.

Hi ha moltes marques i fabricants de guixos en el mercat, tots tenen petites particularitats i lleugers canvis en la seva composició. Cada jugador aplica la seva pròpia experiència i segons les seves característiques tècniques prefereix una determinada marca. La realitat és que hi ha molta diversitat i molt on poder escollir. Aquí deixem relacionades algunes de les marques més reconegudes i la seva procedència:

- Kamui (Japó)
- Ball Teck (Corea del Sur)
- Blue Diamond (Itàlia)
- Triangle Clarck (Amèrica)
- Master (Amèrica)

2. LA SORTIDA

En totes les modalitats (excepte en l'artístic) es comença amb la mateixa posició de les boles, la qual normalment es juga a tres bandes i tens la opció d'iniciar la partida amb la bola jugadora col·locada a la dreta o a la esquerra.

A continuació en podeu veure un exemple, en el que la bola jugadora és la groga.

Per decidir qui inicia la partida, els dos jugadors juguen la bola contra la banda contrària, i la que queda més a prop de la banda pròpia té dret a triar qui comença la partida.

A continuació ho teniu exemplificat.

https://www.youtube.com/watch?v=6Go_uycWnL8&list=PL34tK5YMv4q4uTITzxE47_THZAx3mhXjc&index=3

En aquest cas, decideix el jugador de la bola groga.

3. MODALITATS

En els seus començaments, la pràctica del billar tenia com a únic objectiu la realització de caramboles, tal i com ja vam comentar a l' introducció d'aquest treball, de la manera següent:

“Es practica impulsant amb un pal, anomenat “tac” una bola de color blanc, amb l'únic objectiu, d'una vegada copejada, aquesta impacti amb les altres dues boles restants que formen part del joc, si això s'aconsegueix s'obté un punt o carambola i aquest fet et dona dret a seguir jugant amb el mateix objectiu, es tracta d'arribar a una quantitat de caramboles preestablerta abans que el contrincant”.

Aquesta descripció de l'objectiu del joc a dia d'avui segueix estant plenament vigent, però com tot en aquesta vida evoluciona i la pràctica del billar també ho ha fet des dels seus inicis de forma molt notable.

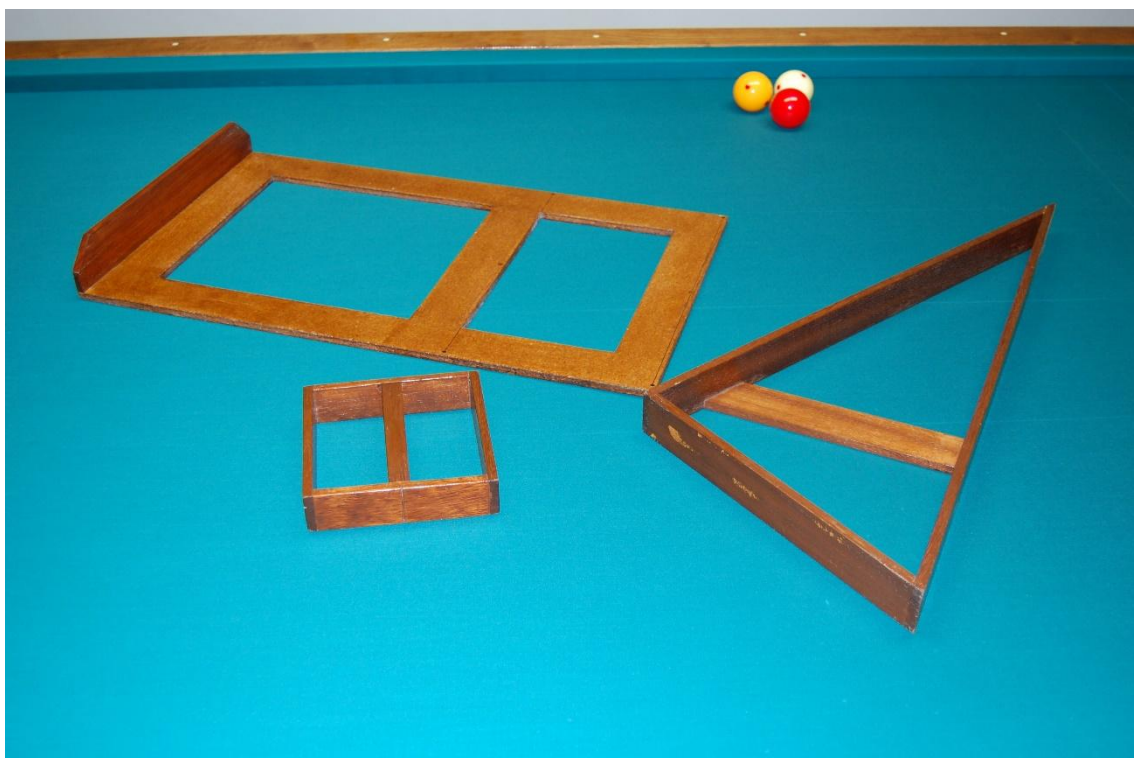
Quan el billar es va començar a popularitzar, l'obtenció d'un punt o carambola i per tant el dret a seguir jugant, era un objectiu molt complicat en si mateix, el material de joc, boles, tacs i la taula de joc no permetia masses “alegries” i el joc es feia bàsicament de bola a bola o intentant no jugar punts de més distància de la estrictament necessària.

A finals del segle XIX les condicions de joc ja eren veritablement bones. Totes les taules tenien incorporada calefacció, la qual cosa facilitava el lliscament i velocitat de les boles. Els tacs van incorporar una sola de cuir enganxada a la punta que permetia copejar les boles més a prop dels extrems i això generava més efectes de rotació i per tant més possibilitats de joc.

Totes les millores de material van permetre sobre la base inicial incorporar noves modalitats per tal de dificultar l'obtenció de la carambola i paral·lelament desenvolupar una tècnica general i una sistemàtica específica de cada modalitat. Això representava un major incentiu pel bon jugador i un repte addicional per dominar les diferents disciplines.

Evidentment totes les modalitats es poden jugar en la mateixa taula i amb les mateixes boles, l'única modificació a nivell tècnic, es la recomanació d'utilitzar tacs de diferent pes segons la modalitat.

Per tal de poder marcar sobre la taula les ratlles de les diferents disciplines s'utilitzen uns escaires que permeten fer-los servir com a guia desplaçant-los sobre les bandes de la taula en el moment de traçar les línies de guix.

A continuació explicarem les diferents modalitats de joc amb la incorporació de fotografies i videoteca ja que com diuen sovint "val mes una imatge que mil paraules".

Les diferents modalitats de joc són les següents:

3.1 MODALITAT LLIURE

Aquesta disciplina va ser l'originaria de totes i permet l'obtenció de la carambola sense cap restricció de joc, son vàlids tots el punt obtinguts.

El comentari sobre aquesta disciplina en concret, va íntimament lligat a la invenció de la denominada "sèrie americana" l'any 1882 pel jugador George Slosson, el qual va esbrinar que aplicant les tècniques de reunió de joc ja conegudes, es podien col·locar les tres boles en una posició triangular, juntes i a prop d'una de les bandes i impulsar-les constantment. Mantinent la dominant del joc, permetia reproduir el mateix punt una mica més endavant de forma reiterada, seguint la línia de la mateixa banda.

La incorporació d'aquesta tècnica va fer augmentar de forma considerable les puntuacions de joc. Per tal de limitar-les es van incorporar com a dificultat de joc, uns triangles marcats amb guix en els quatre recons interior de la taula, els quals limiten l'obtenció de caramboles dintre del mateixos i després de la segona carambola es obligatori que una de les dues boles no jugadores surti de dintre del triangle (veure vídeo explicatiu). Per tant aquests triangles obligaven a separar la sèrie americana de la banda incrementant la dificultat d'execució i per tant l'obtenció del punt.

Per tal d'avisar al jugador, l'àrbitre va comptant els punt obtinguts i quan les boles no jugadores entren en un dels triangles avisa al jugador indicant-li la posició com "entrada", si en el proper punt no treu cap de les dues boles l'avisarà amb "dins" i si posteriorment obté un altre punt sense treure cap de les dues boles, li marcarà una falta que té els mateixos efectes que haver fallat la carambola, tira el contrincant.

https://www.youtube.com/watch?v=48RI31VxPv8&index=11&list=PL34tK5YMv4q4uTITzxE47_THZAx3mhXjc

https://www.youtube.com/watch?v=TGsknR7E_zY&index=12&list=PL34tK5YMv4q4uTITzxE47_THZAx3mhXjc

3.2 MODALITAT QUADRE 47/2

Aquesta disciplina és una ampliació de la dificultat que presenta la modalitat “lliure”, tot i que també permet la obtenció de caramboles sense restricció de joc i jugant de bola a bola.

Abans de començar a jugar es marquen a sobre la tela de la taula amb un guix blanc tres quadrats, ocupant tota l'amplada de la taula.

Posteriorment a la implantació d'aquesta modalitat i per dificultar encara mes el joc entre línies, es va crear la casella anomenada “parker”, la qual es tracta d'un quadre mes petit dibuixat en la intersecció de les línies dels quadres grans, amb la mateixa restricció de dos punts.

La filosofia és la mateixa que en la modalitat lliure, però es canvia els triangles per quadrats, per tal de impedir definitivament jugar la tècnica de la sèrie americana. La restricció també obliga a treure del quadre una de les dues boles no jugadores després de l'obtenció del segon punt consecutiu. (veure vídeo explicatiu).

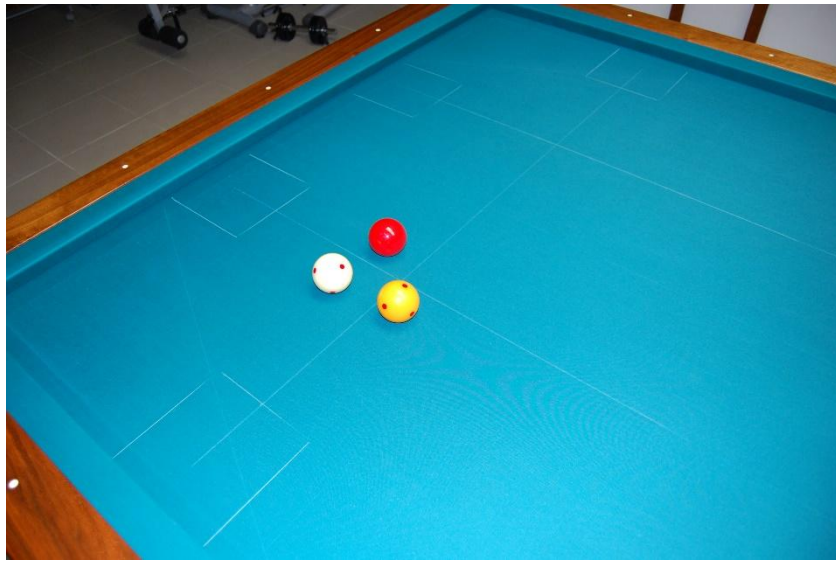
La denominació de 47/2 té una explicació matemàtica, 47 es refereix a la amplada interior del billar dividit pels tres quadres que hi caben dins, 2 és el número de punts permesos abans de que alguna de les dues o les dues boles no jugadores surtin de l'àrea afectada.

https://www.youtube.com/watch?v=pW_hPsPGHjc&list=PL34tK5YMv4q4uTITzxE47_THZAx3mhXjc&index=28

3.3 MODALITAT QUADRE 47/1

Aquesta modalitat té exactament els mateixos condicionants que el 47/2 i les línies es marquen de la mateixa manera, però per tal de dificultar encara més l'obtenció de caramboles bàsicament quan tinguem les boles juntes, s'incrementa la restricció de joc i tant sols es permet fer un punt dins dels quadres. Cada vegada que les dues boles no jugadores entren en un quadre, l'àrbitre canta "dins" i obliga per tant al jugador a treure una de les dues boles si no vol perdre el torn de joc. (veure vídeo explicatiu).

https://www.youtube.com/watch?v=xpxe8DXvPQ8&list=PL34tK5YMv4g4uTITzxE47_THZAx3mhXjc&index=14

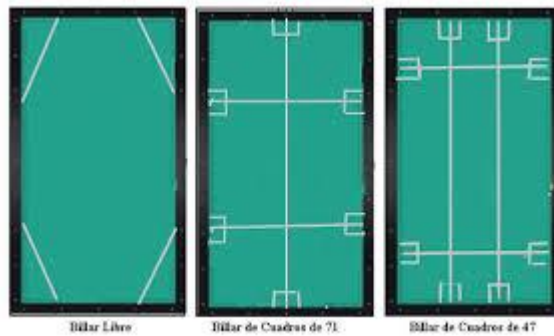
3.4 MODALITAT 71/2

La modalitat permet fer dos punts dintre del quadre igual que jugant al 47/2. En aquesta disciplina els quadres que ocupen l'amplada del billar son tant sols dos ja que l'amplada interior d'una taula de billar es de 142 cm.

Com es pot observar en els gràfics adjunts, en totes les modalitats de quadre queden en el centre del billar rectangles de diferents mides segons les mides dels quadres traçats, aquest rectangles tenen les mateixes restriccions i tractament de joc que els que mesuren 47 o 71 cm. segons la modalitat.

Una pregunta recurrent per els més observadors podria ser el perquè es marquen tant sols els quadres en els dos extrems de la taula i a prop de les bandes curtes (els costats de a taula es considerada en billar com a banda) i no reiteradament per tota la superfície del billar.

Tothom pot buscar una resposta al respecte, però la correcta és que dins d'aquestes modalitats és molt més fàcil pel jugador experimentat mantenir les boles juntes si aquestes estan properes a les bandes curtes de la taula. Per aquest motiu i per tal de limitar el joc, s'incorporen mes restriccions en zones properes a las bandes curtes i a la confluència d'aquestes amb les bandes llargues.

3.5 MODALITAT A UNA BANDA

L'explicació d'aquesta disciplina és molt més senzilla que les anteriors ja que aquí no hi ha cap restricció d'àrees de joc i per tant no hi han línies marcades sobre de la taula. La dificultat que presenta aquesta modalitat és que, així com en totes les modalitats anteriorment esmentades es podien aconseguir punts de bola a bola, en aquest supòsit, si no vols perdre el torn de joc, cada vegada que fas una carambola la bola jugadora ha de fer com a mínim una banda, vol dir tocar un costat de la taula abans de tocar la segona bola no jugadora (veure vídeo explicatiu).

https://www.youtube.com/watch?v=jjH9jSSqNzM&list=PL34tK5YMv4q4uTITzxE47_THZAx3mhXjc&index=4

3.6 MODALITAT A TRES BANDES

Actualment aquesta és la disciplina més popular de totes, ja que permet visualitzar grans recorreguts de les boles.

La reglamentació és molt senzilla, aquí podríem aplicar la mateixa redacció que en la modalitat “a una banda”, però com és fàcil d’endevinar, abans d’arribar la bola jugadora a contactar amb la segona bola no jugadora, és obligatori haver fet tres bandes com a mínim. (veure vídeo explicatiu).

Per als més observadors haureu detectant en els gràfics que s’han incorporat a aquest treball, que en la part superior de les bandes de billar hi ha com uns punt o marques, distribuïdes uniformement al voltant de tota la taula. Aquestes referències anomenades “diamants”, a part de donar-li una estètica visualment bonica a les taules de billar, prenen la seva màxima significació i utilitat en aquesta modalitat. Són punts d’ajuda per tal de poder executar de forma matemàtica, diferents caramboles de tres bandes, principalment les denominades “ abans banda”.

Tot això és molt curiós i formarà part de l’explicació dintre de l’apartat anomenat “ la matemàtica aplicada al billar”

https://www.youtube.com/watch?v=wp8be2KDGzY&index=5&list=PL34tK5YMv4q4uTITzxE47_THZAx3mhXjc

3.7 MODALITAT ARTÍSTIC O FANTASIA

Aquesta és la darrera modalitat que podem esmentar. La filosòfica d'aquesta, és l'execució de diferents posicions preestablertes i marcades a sobre de la taula. Normalment són figures de molt difícil execució, que puntuen més o menys punts segons la diferent dificultat de cada una. Dins el programa d'execució hi ha tot tipus de caramboles, es podria dir que es barregen posicions molt complicades d'execució de les diferents modalitats del billar. Evidentment en aquest supòsits, el guanyador de la partida és el jugador que obté més punts i tenint en compte que cada carambola es valora segons la seva dificultat , no sempre guanya el que més caramboles aconsegueix.

En la actualitat hi ha dins el programa de joc 100 figures definides. Aquest programa va ser modificat i actualitzat l'any 1990, des del moment que va canviar-se el material de joc, les boles d'ivori per les de resina fenòlica, que són les utilitzades en l'actualitat per totes les modalitats de billar. Aquest material sintètic presenta unes característiques d'elasticitat molt diferents de les antigues boles d'ivori. Aquesta particularitat va obligar a modificar jugades vigents en l'anterior programa de joc i es va aprofitar la situació per tal d'incorporar-hi 32 noves jugades fins arribar a la totalitat de les 100 posicions vigents a dia d'avui.

La dificultat de les caramboles es valora des de 5 a 10 punts i cada jugador te tres intents per tal d'aconseguir la jugada amb èxit.

<http://www.ffbillard.com/global/telechargements/file.php?id=24152>

4. COPS EN EL BILLAR

RETROCÉS: Bola jugadora impacta en la bola receptora i retorna en línia recta o descrivint una paràbola. És d'aplicació a totes les modalitats de joc tot i que en la modalitat de tres bandes rares vegades s'utilitza.

https://www.youtube.com/watch?v=o7WEyh0H0CY&list=PL34tK5YMv4q4uTITzxE47_THZAx3mhXjc&index=13

SALTS: Si la bola s'ataca en un angle aproximat de 45 graus amb la força suficient, aquesta rebotja en la pissarra i salta de forma legal. És elevar la bola intencionadament. Aquests cops s'utilitzen exclusivament en la modalitat de billar artístic.

CORRIDES: La bola que ataca impacta a la receptora i continua amb el seu recorregut cap endavant. És d'utilització general per a totes les modalitats.

https://www.youtube.com/watch?v=P8U7ybHHfA4&list=PL34tK5YMv4q4uTITzxE47_THZAx3mhXjc&index=15

FOUETTES: Cops amb les boles atacant i receptora a un màxim de mig centímetre entre elles. Normalment aquestes posicions són d'execució establerta dintre del programa d'artístic.

CORRIDES DE FOUETTES: S'aplica la corrida quan la bola que ataca i la bola receptora es troben a una distància no superior a 5 centímetres. La execució ha de ser ràpida i forta, evitant que la bola atacada torni a ser impulsada pel tac.

RETROCESOS DE FOUETTES: S'aplica el retrocés quan la bola que ataca i la bola receptora es troben a una distància no superior a 5 centímetres. La execució ha de ser ràpida i forta, evitant que la bola atacada torni a ser impulsada pel tac.

PIQUÉS: Retrocés amb el tac vertical, entre 45 i 70 graus d'inclinació. Aquest cop s'utilitza per tal de retenir la velocitat de la bola receptora i incrementar la de la bola jugadora.

https://www.youtube.com/watch?v=XBU1etnGC-A&list=PL34tK5YMv4q4uTITzxE47_THZAx3mhXjc&index=22

https://www.youtube.com/watch?v=ERISVmkP2Oc&index=23&list=PL34tK5YMv4q4uTITzxE47_THZAx3mhXjc

MASÉS: Corbes controlades. El taco està a més de 70 graus d'inclinació fins la perpendicular de la taula. Aquests cops s'utilitzen en les modalitats de joc curt per tal d'evitar jugar per bandes, principalment en posicions de poca o nul·la visibilitat de la tercera bola i en la modalitat d'artístic dintre de les posicions establertes en programa. La bola descriu moviments fantàstics.

https://www.youtube.com/watch?v=LJhhMH2fwoE&list=PL34tK5YMv4q4uTITzxE47_THZAx3mhXjc&index=16

https://www.youtube.com/watch?v=5Zr1RIRkS0I&list=PL34tK5YMv4q4uTITzxE47_THZAx3mhXjc&index=17

https://www.youtube.com/watch?v=Pn14IN9BVXI&list=PL34tK5YMv4q4uTITzxE47_THZAx3mhXjc&index=18

https://www.youtube.com/watch?v=owuGA82goBs&index=19&list=PL34tK5YMv4q4uTITzxE47_THZAx3mhXjc

CORRIDES – RETRO: Cops que primer avancen i després retrocedeixen. Son cops vinculats bàsicament al programa d'artístic.

MATE DE BOLA: Cops esmorteïts. Es copeja la bola jugadora en el seu punt mig o una mica més a baix. Es fa servir sobretot en el joc curt, per tal d'amortir la força de la bola jugadora i transferir al mateix temps la velocitat de la bola jugadora a la bola receptora. També permet segons l'efecte emprat sobre la bola jugadora, transferir-li el contrari a la segona bola en moviment i que aquesta última, després de fer el recorregut desitjat, torni a una zona de joc favorable al jugador.

Per tal d'aconseguir amortit de forma controlada la bola jugadora, es requereix impactar sobre la bola receptora de forma plena, és a dir jugar sobre el centre de la mateixa.

https://www.youtube.com/watch?v=a70tUxKsW_Y&list=PL34tK5YMv4q4uTITzxE47_THZAx3mhXjc&index=24

https://www.youtube.com/watch?v=a7Xxkd1NPD0&index=25&list=PL34tK5YMv4q4uTITzxE47_THZAx3mhXjc

https://www.youtube.com/watch?v=APpfFLJEt4A&index=26&list=PL34tK5YMv4q4uTITzxE47_THZAx3mhXjc

https://www.youtube.com/watch?v=YIMNgrI7S20&index=27&list=PL34tK5YMv4q4uTITzxE47_THZAx3mhXjc

BRICOL: Són totes les jugades que es fan quan la bola que ataca impacta sobre una o varies bandes abans d'impactar amb les boles receptores. Aquest cops son la base del sistema de diamants que també comentarem dintre d'aquest treball. Te com a principal exponent la modalitat de tres bandes, tot i que se'n pot fer ús en qualsevol modalitat de manera més ocasional,

“HUESOS O REMACHES”: Copejar de forma plena o semi plena la bola jugadora contra una altre per fer carambola, quan la bola receptora esta enganxada a la banda. Això provoca un efecte de rebuig i retorna tota l'energia del cop a la bola jugadora, ja que la bola enganxada a la banda pràcticament no te desplaçament. Son els cops anomenats popularment “de retruc”.

https://www.youtube.com/watch?v=0yxWIE_hJGw&list=PL34tK5YMv4q4uTITzxE47_THZAx3mhXjc&index=20

https://www.youtube.com/watch?v=3t5enYfGorE&list=PL34tK5YMv4q4uTITzxE47_THZAx3mhXjc&index=21

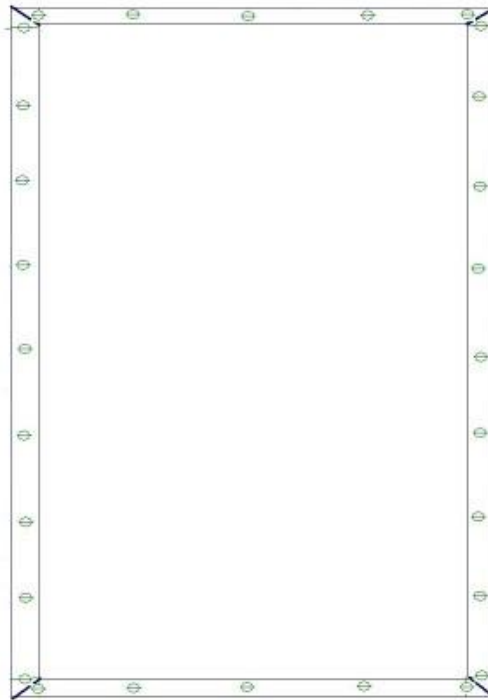
5. LES MATEMÀTIQUES I EL BILLAR

La teoria de diamants aplicada al billar permet l'execució de caramboles abans banda, a tres o més bandes. Està basada en la assignació d'una numeració adequada a les bandes de la taula de billar, que ens permetran efectuar uns càlculs senzills per tal de conèixer amb exactitud el recorregut de la bola del jugador. Aquesta tècnica de joc té la seva principal utilització en la modalitat de tres bandes, ja que moltes vegades i depenent de la posició, pot ser més fàcil aconseguir el punt jugant primer bandes que directament sobre una de les boles contraries, principalment quan les dues boles contraries es troben molt juntes i lògicament abans d'aconseguir el punt, la bola jugadora ha de fer un mínim de tres bandes.

Per començar exposarem per a una millor comprensió de forma gràfica, cada un dels punts primordials. El sistema té tres numeracions diferents:

- 1.- La banda de sortida, és el punt de referència que agafem segons la ubicació de la bola jugadora.
- 2.- La banda d'atac, és el punt de referència sobre el qual s'executa el cop contra la primera banda, per tal de que la bola jugadora comenci el seu recorregut.
- 3.- La banda d'arribada, és el punt de referència d'arribada de la tercera banda.

Gràfic nº 1 - Aquí hi podem apreciar la distribució dels diamants a sobre de la taula. Podem observar en primer lloc, l'allargada de les bandes llargues són exactament el doble de la allargada de les curtes. Tenim set diamants sobre les bandes llargues que impliquen una divisió exacta en vuit parts de tota la banda. També tenim tres diamants a sobre de cada banda curta que parteix l'espai de la mateixa en quatre parts iguals.

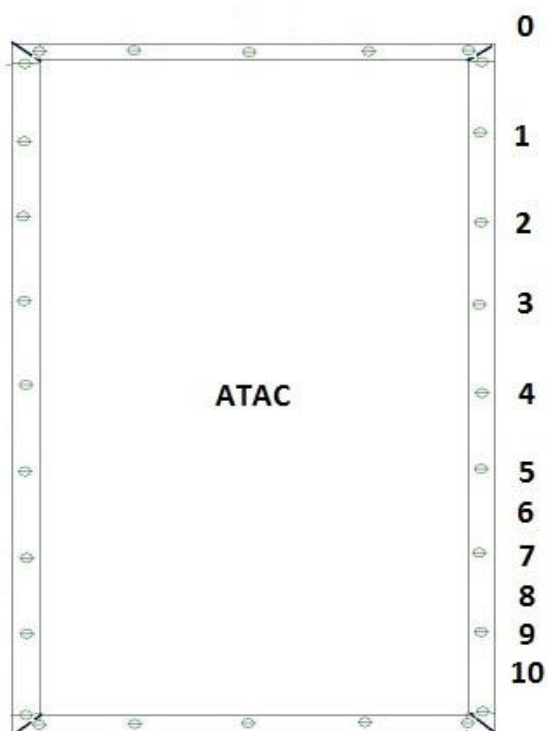

Gràfic nº2 - Com es pot veure en el gràfic, la numeració de la banda de sortida, en realitat comença a la banda gran i segueix per la banda petita fent una forma de "L".

La numeració d'aquesta banda s'inicia en el racó superior de la llarga amb el número 1, segueix baixant per la banda avançant mig punt de diamant en diamant per la mateixa banda fins arribar al racó inferior amb el numero 5 i avança el 6 i el 7 amb diamant sencer i posteriorment avança el 8 i 9 en mig diamant.

Gràfic nº3 - La numeració de la banda d'atac és tota en vertical. Comença el primer diamant superior amb el número 1 i segueix a diamant sencer fins el número 5. Posteriorment de mig en mig fins el número 10, això vol dir que els diamants 6, 8 y 10 estan situats entre diamants, tot i així s'han de considerar com un diamant virtual però efectiu en tot moment i els 7 i 9 van sobre un diamant.

Gràfic nº4 - La numeració de la banda d'arribada també és tota vertical. S'inicia al primer diamant superior amb el número 1 i segueix baixant a diamant sencer fins el número 4, a partir d'aquí, fins el número 9 va en decreixent a mig diamant per número.

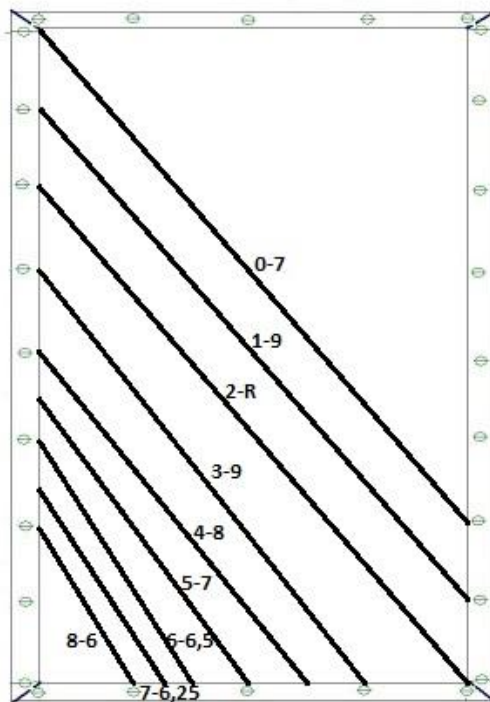

Una vegada visualitzades totes les numeracions, lògicament és important per tot jugador, poder memoritzar les mateixes i també totes les seves equivalències que anirem comentant en aquest apartat.

Gràfic nº5 - En aquest gràfic podem veure totes les numeracions juntes.

Gràfic nº6 - El proper pas molt important també, és visualitzar les equivalències d'arribada de la tercera banda, això és imprescindible saber-ho, ja que són arribades totalment invariables i per tant necessàries per tal de poder aplicar el sistema amb èxit.

Arribades de la tercera banda:

(0...7) (1...9) (2... racó) (3...9) (4...8) (5...7) (6...6 1/2) (7...6 1/4)
(8...6)

Crec que aquí és necessari fer una petita pausa abans de seguir, per tal de comentar que perquè aquest sistema sigui efectiu, s'ha de col·locar el tac en posició vertical i jugar un cop allargat sobre la bola 1, amb el màxim efecte en direcció al recorregut de la bola, és a dir l'anomenat efecte "favorable".

El punt exacte sobre el qual s'ha de jugar en el diamant d'atac, és sempre des de la visió que té el jugador en el moment d'executar la jugada, s a dir una mica abans de si s'està observant la jugada just davant de la banda d'atac.

Evidentment, depenen de la posició de la jugada, la banda d' atac pot estar a dreta o esquerra de la bola jugadora, per tant, vol dir que la numeració de les bandes s'ha de invertir segons convingui.

També es d'especial transcendència un aspecte que possiblement en els llibres de consulta de sistemes de diamants no si fa un especial esment, el sistema és aplicable i "quadra" perfectament amb qualsevol taula de competició, però és estrictament necessari que aquesta estigui en perfecte estat per a la competició, això implica els següents aspectes:

- Boles noves
- Tela de les bandes i pista de joc noves
- Calefacció en funcionament

En cas contrari s'han d'aplicar uns mecanismes de rectificació sobre la base del sistema. Aquestes compensacions van molt vinculades a la força, experiència i intuïció de cada jugador.

A mida que el material va perdent les seves propietats inicials, la sortida de banda de la bola jugadora té tendència a tancar l' angle.

Tornant de nou als càlculs, aquests sempre tenen la mateixa sistemàtica.

La fórmula a aplicar és la següent:

$$\text{Banda d'arribada} = \text{Banda de sortida} - \text{banda d'atac.}$$

La forma pràctica de conèixer les equivalències pels jugadors poc experimentats és allargar el tac sobre la taula buscant i seguint la confluència en diagonal dels diamants.

Si tenim la posició de la bola jugadora i li restem la posició de les boles d'arribada, tindrem el punt exacta de la banda d'atac, sobre la qual tenim d'executar el cop. D'aquest comentari també es desprèn que la segona banda no té cap incidència pràctica en la execució de la jugada, és una banda anomenada de "trànsit".

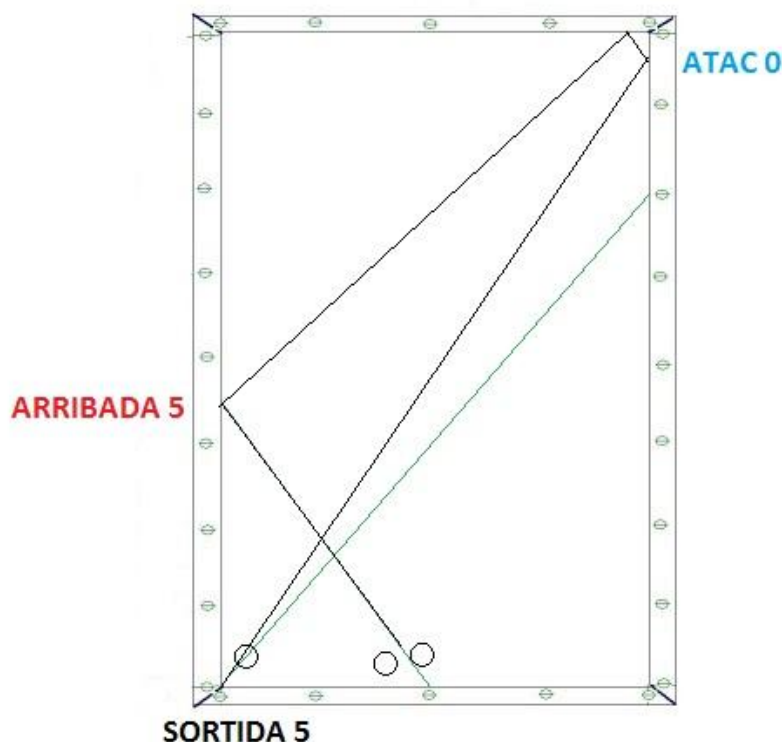
Seguidament podeu veure uns quants gràfics a títol d'exemple.

Gràfic nº7 - Comencem per una jugada fàcil i molt habitual. Tenim que portar la bola jugadora fent tres bandes per aconseguir la carambola, dirigint-la des del racó inferior a l'altra racó de la banda inferior contraria.

Sabem pels gràfics que el racó inferior de la banda de sortida és el número 5, és on està ubicada la bola jugadora que serà copejada pel jugador, també tenim clar que la banda d'arribada del racó contrari és el número 2, això ens indica que per aconseguir la carambola tenim d'executar el cop dirigint la bola jugadora en la banda d'atac sobre el diamant número 3.

https://www.youtube.com/watch?v=zDIESC43s7Q&list=PL34tK5YMv4q4uTITzxE47_THZAx3mhXjc&index=7

La posició de les dues boles d'arribada podria ésser qualsevol, estar més propera o més llunyana de les bandes, sempre que conservi la direcció de la diagonal d'arribada, el punt de la banda d'atac serà invariable.

Gràfic nº8 -. És evident que l'objectiu del sistema es poder determinar la numeració de la banda d'atac per tal d'aconseguir el punt, és ben clar que amb el coneixement i aplicació de la tècnica les numeracions de les bandes de sortida i arribada, són sempre conegudes aplicant-hi els coneixements del jugador.

Però a títol d'exemple podríem fer l'exercici contrari, per tal de verificar la fiabilitat del càlcul.

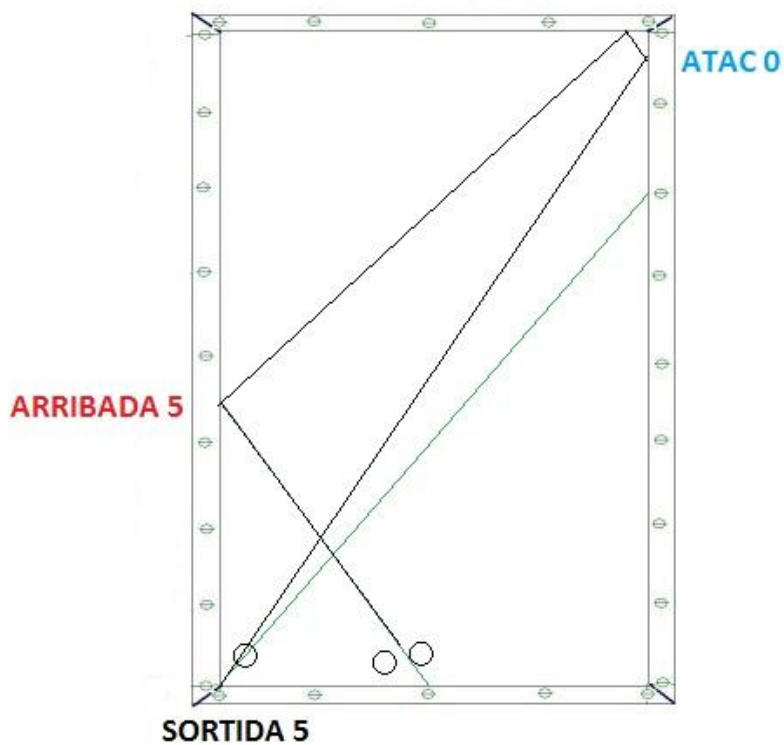
Si tenim clar que el racó inferior de la banda de sortida és numeració 5 i ataquem just en la diagonal superior, al racó, és a dir estariem al nº 0 d'atac. Voldria dir que la bola jugadora arribaria a 5 de la banda d'arribada que segons la diagonal ha de portar-la just al centre de la banda curta inferior, aquesta seria la equivalència de la diagonal (5...7).

https://www.youtube.com/watch?v=06tZydb4N3Q&list=PL34tK5YMv4q4uTITzxE47_THZAx3mhXjc&index=8

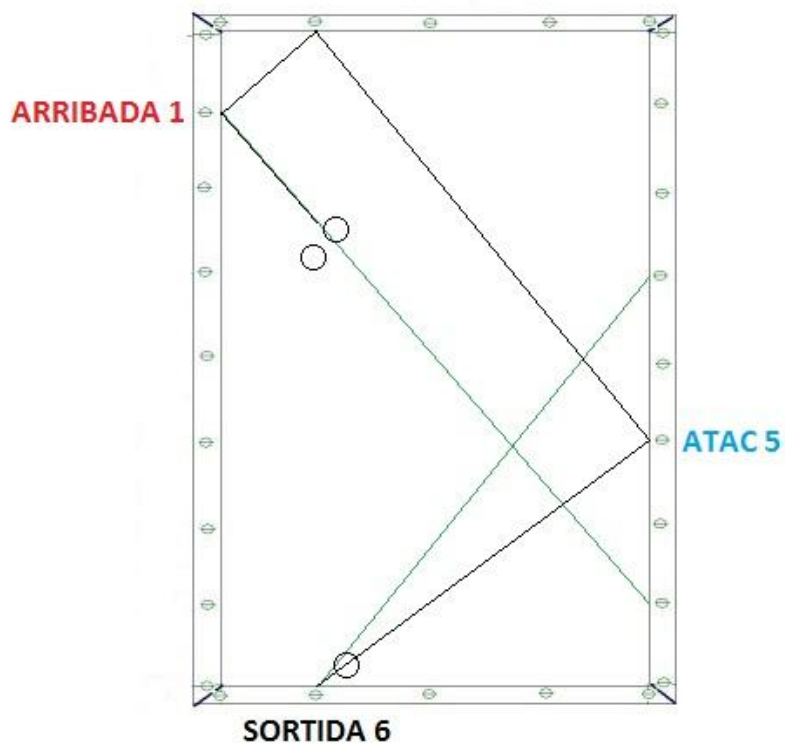
Aprofitant aquesta posició hi podem afegir una petita reflexió. El sistema de diamants no tan sols et permet jugar sobre un punt determinat de la banda d'atac per tal d'aconseguir el punt o carambola, implícitament també et permet, prèvia verificació numèrica i lògicament abans de jugar el punt, determinar si la jugada té entrada o pel contrari és matemàticament impossible d'aconseguir.

En el exemple anterior si la zona d'arribada s'ubiqués al número 6 de la banda d'arribada, implicaria una operació amb resultat negatiu.

Estic a número 5, tinc d'anar a una arribada de número 6 això implica un resultat negatiu de -1 simplement vol dir que per molt que juguem al racó superior la bola jugadora no pot baixar mai fins a la numeració 6 d'arribada, com a molt és possible anar al número 5 tal i com reproduceix aquest gràfic número 8.

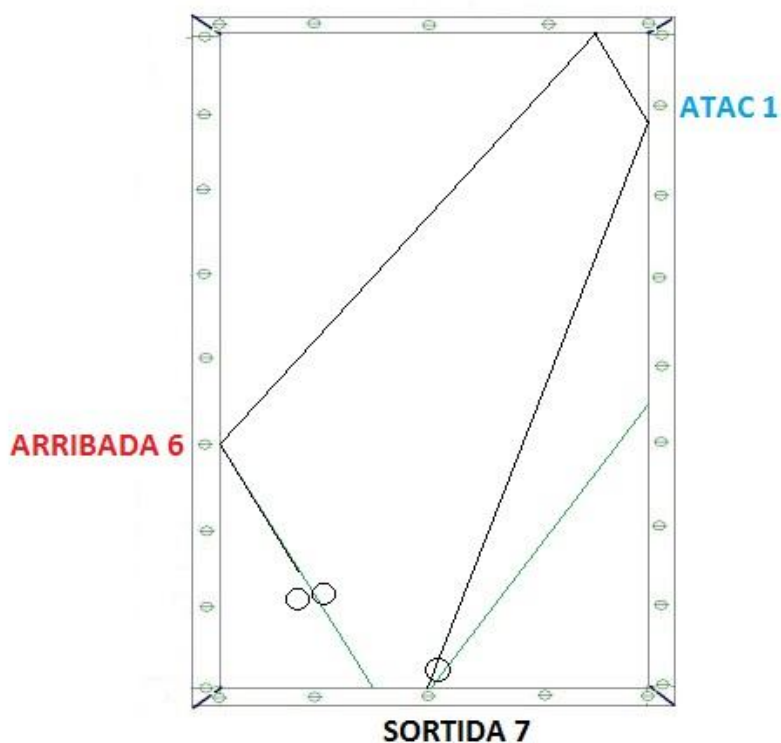

Gràfic n°9 - Si sortim de 6 i la arribada es 1per tant tenim que jugar sobre banda d'atac a numeració 5.

https://www.youtube.com/watch?v=WljfHOGpNMA&index=9&list=PL34tK5YMv4q4uTITzxE47_THZAx3mhXjc

Gràfic nº10 - I com a darrer exemple. Si sortim de 8 i la arribada és 6 , vol dir que tenim que jugar sobre banda d'atac a numeració 2.

Com podeu observar, aquest tema donaria per incorporar-hi exemples i explicacions pràcticament infinites. Hi ha molts llibres de desenvolupament d'aquesta tècnica matemàtica, alguns dels quals enumerarem dintre de la bibliografia d'aquest treball de recerca.

Part de l'objectiu d'aquest apartat, és aconseguir que una persona aliena al món del billar pugui comprendre i visualitzar com funciona el sistema i crec que amb els comentaris, gràfics i vídeos que he presentat, he posat aquest objectiu al abast del lector de una forma prou clara i entenedora.

Podeu visualitzar la execució practica d'aquest exemples a l'enllaç següent:

https://www.youtube.com/watch?v=nsXx0osM5Jg&list=PL34tK5YMv4q4uTITzxE47_THZAx3mhXjc&index=10

6. ENTREVISTES

6.1 ESTEVE MATA

El passat 24 de desembre em va rebre molt amablement a casa seva el jugador de billar Esteve Mata.

Per qui no el conegui, l'Esteve té actualment 37 anys, ha estat campió d'Europa en modalitats clàssiques i entre campionats de Catalunya i Espanya, ha guanyat més de 50 tornejos en categoria absoluta.

Ha dedicat tota la seva vida a treballar amb l'objectiu de progressar dintre d'aquest esport i ens dedica una estona per tal de poder fer-li fer unes quantes preguntes vinculades a la seva carrera com a jugador.

A continuació teniu un resum de l'entrevista.

COM VAS CONÈIXER EL MÓN DEL BILLAR?

A partir de fer la meva primera comunió quan el meu tiet em va regalar un tac. Ell venia aquí al club de Centelles, on es jugava a escacs i billar. No sabia que regalar-me i em va regalar un tac de billar per veure si així m'aficionava. A més el club està a 15 metres de casa meva i ell em va animar. Vaig pujar un parell de dies a jugar amb ell i amb el tac que m'havia regalat. El meu pare també hi havia jugat de jove, tipus billar de cafè i també es va tornar a enganxar. Així vaig entrar a aquest món.

QUAN VA PASSAR DE SER UNA AFICIÓ A VOLER DEDICAR-T'HI PROFESSIONALMENT?

Quan vaig començar a jugar a billar tenia casi 10 anys, compaginava el futbol amb la pràctica esporàdica de billar quan els estudis m'ho permetien. Amb 15 recordo que vam jugar un torneig de festa major contra el Club de Billar Vic. Allà hi havia el Miquel Espona, que era un gran mestre i un gran jugador tant a nivell català com nacional. Em va veure i em va dir que apuntava a bones maneres i en aquesta mateixa trobada de festa major, quan es va acabar, em va dir "que podries jugar una estona i jo t'explico com ho pots fer". Li vaig dir que si, i seguint les seves indicacions feia moltes més caramboles. A partir d'aquí es va posar en contacte amb la federació catalana, en aquell moment el seu president era el Sr. Miquel Llompart i es van posar en contacte

amb mi. Jo vaig deixar el futbol per dedicar-me a la practica no professional, però si més seria del billar.

A PART DEL MIQUEL QUI T'EN VA ENSENYAR?

Aquí a Centelles una mica el meu pare, una mica aquest tiet que em va regalar el tac, i després un home que al cap d'un parell d'anys va ser president del club, Esteve Raullet. Ell era la persona del club que destacava una mica. També el Santi Fuentes, que era un alumne del Miquel Espona i venia quan ell no podia. A partir d'aquí he tingut molts professors. Quan vaig tenir més nivell va venir Marc Massé, després el Pepe Gálvez, un jugador de Huelva que era el millor d'Espanya en jocs de sèrie. Més tard va venir un jugador francès, campió del món, en Jean Marty, aquest va morir ara farà 15 dies. He après de diferents jugadors.

JUGADOR REFERÈNCIA, ÍDOL

El meu mestre, el Miquel Espona. No obstant quan vas agafant més nivell sempre busques jugadors referents de l'actualitat, i aquest és el Frédéric Caudron. Per mi i per molts és el millor jugador del món i de tots els temps, i també és el jugador referència des de fa molts anys. Apart tenim molt bona relació personal.

RECORDES EL TEU PRIMER CAMPIONAT?

Si, tenia 15 anys i era un campionat lliure de sisena categoria. La primera eliminatòria la vaig jugar a Olot, la vaig passar perquè dos jugadors van pujar de categoria i després dos vam passar a la següent pool. La segona eliminatòria la vam jugar a Vic, allà vaig guanyar els tres partits i la final es va jugar al Club de Billar Sants, i allà de sis jugadors que érem vaig quedar el cinquè. Aquests van ser els meus inicis.

QUIN ÉS EL CAMPIONAT MÉS SIGNIFICATIU QUE HAS GUANYAT ?

És difícil de dir perquè són molts anys de jugar a billar. Podríem valorar diferents aspectes, el que més il·lusió m'ha fet de guanyar és el campionat d'Europa a Herten (Alemanya) al quadre 71/2. És el més important ja que és a nivell internacional i va ser la recompensa de molts anys de treball. Llavors han hagut altres campionats també molt importants, el del quadre 47/2 nacional que es va jugar a Llinars i vaig superar el record d'Espanya que ja tenia jo i vaig jugar increïblement bé.

COM ÉS L'ENTRENAMENT D'UN JUGADOR PROFESSIONAL DE BILLAR?

No és fàcil, perquè al principi ho havia de compaginar amb els estudis i jo era dels que no els agrada gaire estudiar. Quan m'hi posava, m'hi posava i em treia els estudis bé, però reconec que era una mica mandrós. Al posar-me a treballar als 19 anys, havia de fer la meua jornada laboral i entrenar després tard i cansat. T'has de sacrificar, sobretot quan estàs en un moment de progressió on tu t'estàs formant i es requereixen moltes més hores. Has de sacrificar les amistats, els caps de setmana ... és complicat. Però afortunadament fa uns anys que m'hi dedico: dono classes, venc material, assessoro... i ara tinc bastant més temps.

FISICAMENT I MENTALMENT US PREPAREU AL JUGAR AL MÀXIM NIVELL?

Si. Jo vaig començar un treball al CAR, a Sant Cugat, quan tenia 17 anys, amb el Pep Marin, que era el cap de psicologia, teníem i tenim una molt bona relació. Fa molts anys que em preparo a nivell mental, hi ha uns exercicis que s'han de fer, unes rutines a seguir. Hem d'entendre que el billar és un esport de contenció, ja que quan juguem no podem alliberar tensions de determinades maneres com altres esportistes. En tres bandes potser alguna vegada, però no en joc curt, que és el que faig jo.

A nivell físic, sempre és bo tenir una mínima forma física. Abans feia una hora de gimnàs al dia però ara ja no tinc temps.

COMPENSA ECONÒMICAMENT JUGAR A BILLAR ?

A tot Espanya som 3 o 4 persones que vivim del billar, i de jugar solament el Dani Sánchez, que juga a tres bandes i és campió del món. Jo guanyo diners donant classes, distribuint material i també d'algun campionat, tot i que cada vegada menys ja que amb la crisi cada vegada hi ha menys diners, patrocinadors i premis. Les federacions donen menys diners, sobretot la nacional.

Si la pregunta és si es pot viure de jugar al billar, la resposta és no, ja que a nivell mundial potser hi viuen 20 jugadors. Penso que s'ha de buscar la fórmula per quan ja arribes a un determinat nivell entrin ingressos de diferents sectors: patrocinis, venda del teu material i premis.

Com a tres bandes es mouen més diners i patrocinis, cada vegada més els jugadors s'hi passen, cosa que causa una major competència.

COM MÉS HA AFECTAT LA CRISIS?

Penso que bastant negativament. Jo, afortunadament no em queixo de la venda de material, ja que sobretot per la personalització en veng bastant. A mi la gent em truca, els assessoro, inverteixo un temps que m'agrada invertir intentant explicar concretament els materials. Però a l'hora de jugar i organitzar campionats és un problema pels organitzadors. Baixar els premis dels tornejos contribueix a que els clubs perdin diner i com que el billarista no juga per diners, tot i voler una recompensa econòmica, no suposa un problema mentre es cobreixin les necessitats del jugador per al torneig.

COM ÉS LA RIVALITAT ENTRE JUGADORS?

Com en tots els col·lectius, et trobes de tot. Hi ha gent que solament per la personalitat genera un clima de rivalitat, tot i que és un món molt petit, no tots som amics. Hi ha gent a qui no li agrada perdre i no fa servir només el joc per poder-te guanyar. Va molt en funció del caràcter, però en general es creen més vincles d'amistats que d'enemistats.

T'AGRADARIA OCUPAR UN CÀRREC DIRECTIU RELACIONAT AMB AQUEST MÓN?

Ara sóc jove i no m'ho plantejo. Penso que encara em queden molts anys per jugar. Si he tingut idees, he pensat coses per millorar una mica la situació, dintre les meves possibilitats, amb un grup de gent molt concreta que em pogués ajudar. Penso que jugar i dirigir no és compatible, i menys a la elit, ja que sense voler et pots beneficiar. Tot i que ara col·laboro amb federacions, al deixar el billar és possible que dirigeixi.

COM VEUS EL FUTUR DEL BILLAR A CATALUNYA, ESPANYA I LA RESTA DEL MÓN?

El billar està en un moment molt delicat. A nivell mundial esta passant el mateix que en Catalunya, però on realment no afecta la crisi són a les copes del món a tres bandes.

Personalment penso que aquesta modalitat té un període de vida relativament llarg, però també es perdrà al llarg del temps a causa de la seva dificultat respecte altres de més populars, com el billar americà.

En les modalitats clàssiques sóc més pessimista. A nivell mundial fa temps que no s'organitzen campionats del món i a nivell europeu es juga cada dos anys. Una persona no es pot demanar 15 dies de festa i preparar-se per un torneig cada dos anys, on segurament no hi podrà acudir, provoca pessimisme (a Espanya hi van un parell). A nivell de Catalunya el nivell i el nombre de persones ha baixat molt.

PER ACABAR L'ENTREVISTA, ALGUNA ANÈCDOTA A COMENTAR ?

Caram... ara mateix no en tic cap de present.

PÀGINES OFICIALS DE L'ESTEVE MATA:

<http://www.estevemata.com/>

<http://www.esteveamatashop.com/>

ENTREVISTA:

https://www.youtube.com/watch?v=bWzD1T_hfa4&index=6&list=PL34tK5YMv4q4uTITzxE47_THZAx3mhXjc

6.2 JOSEP RAMÓN MOLINA

En Josep Ramón Molina es professor d'anglès en un institut a Sitges, jugador de billar i des de fa 4 anys, president de la Federació Catalana de Billar.

Avui 28 de desembre m'ha concedit una entrevista a casa seva per tal de respondre unes preguntes vinculades a la seva experiència com a president de la Federació.

A continuació teniu aquí, un resum d'aquesta entrevista.

COM VAS ARRIBAR AL MÓN DEL BILLAR?

Tenia 21 anys i no hi havia jugat mai a billar. Un amic va convidar-me a fer una cervesa a un bar de Vilanova que tenia taules de billar. Quan vaig entrar al local estaven els jugadors Sánchez i Codina, que eren els millors jugadors d'aquí. Ho vaig trobar molt interessant, semblava màgia. Aquell dia se'm va despertar l'interès pel billar. Vaig llegir llibres per aprendre i vaig practicar.

QUÈ ET VA FER PRESIDIR LA FEDERACIÓ CATALANA DE BILLAR?

Jo sóc professor d'anglès i m'agrada ensenyar. Vaig començar a promoure l'ensenyament del billar i vam aconseguir ajuntar 80 jugadors juvenils a Catalunya (la federació en aquella època tenia 3 llicències de juvenils). Això em va fer veure que les coses havien de canviar i vaig decidir promocionar el billar de forma més efectiva des de l'interior de la Federació. Al cap d'un any em vaig presentar a president i vaig guanyar l'elecció.

QUINES NOVES TÀSQUES HAS DESENVOLUPAT?

La primera i principal va ser sanejar l'economia. L'anterior president portava 32 anys i amb el temps va deixar de treballar de forma eficient. A dia d'avui, la Federació Catalana està totalment sanejada a nivell econòmic.

També hem modificat els mètodes de competició buscant un sistema més àgil i participatiu per part dels jugadors.

COM HA AFECTAT LA CRISI AL BILLAR?

Teníem una subvenció de la Secretaria General de l'Esport de 80.000.- euros anuals, aquesta quantitat, es va reduir a 27.000.- euros. Ho vam afrontar reduint moltes de les despeses que tenia la federació, la majoria de les quals no servien pel bé del billar. D'altra banda ningú de la junta directiva cobra per fer la seva feina.

COM ES NODREIX ECONÒMICAMENT LA FEDERACIÓ?

Tots els clubs de billar federats paguen una quota anual de 1.000.- euros a la federació, al mateix temps, ells cobren dels socis i jugadors una quota mensual per jugar a billar als seus locals i normalment un preu per hora per ocupar les taules de joc. D'aquesta manera tothom col·labora en la sostenibilitat de la Federació.

COM ÉS LA RELACIÓ AMB LA FEDERACIÓ ESPANYOLA?

Sóc vicepresident de la Federació Espanyola i en l'actualitat hi ha moltes coses a canviar.

Aquesta funciona per autonomies, i cadascuna d'aquestes tenen vots segons el nombre de clubs i jugadors. A Catalunya tenim 8 vots, més del doble que a València que és la segona autonomia amb més vots. En la pràctica, entre aquestes dues autonomies podem decidir el president de la Federació Espanyola.

En la última elecció del president, més que votar a favor d'algú vàrem votar en contra de qui presidia la Federació en aquell moment. En aquella situació, tant sols hi havia una candidatura contrària que és la que es va acceptar, d'això ja fa mes de dos anys. La veritat es que fins ara portem temps arreglant temes econòmics a Catalunya i no hem pogut incidir massa en el funcionament de l'espanyola.

Aquest tercer any s'ha començat a fer un seguiment del tema i puc avançar-te com a "primícia", que en breu la Federació Espanyola de Billar canviarà de President de forma obligada, ja que està fent les mateixes coses que va provocar el relleu de l'antic president.

PER QUÈ LA GENT JOVE NO MOSTRA INTERÈS PEL BILLAR?

Els nens que entren en un club de Billar veuen que els socis tenen una mitjana de 60 anys i aquests veuen com la gent jove pot ocupar "les seves taules" a les hores de més assistència a la sala, que és quan surten de l'escola.

Això ho estem intentant solucionar amb els clubs, ja que en l'actualitat ja tenim un pacte amb alguns d'ells. Si volen rebre material de la federació han d'estar adherits al programa d'entrenament de juvenils. Una de les condicions d'aquest programa és la reserva de taules de billar a hores determinades per tal de potenciar l'entrenament dels joves.

Sabem que és una tasca complicada però a poc a poc anem avançant.

COM VEUS EL FUTUR DEL BILLAR?

A nivell europeu malament. Cada vegada s'organitzen menys campionats internacionals i la Federació Internacional no destina de forma correcte els diners que rep en el bon funcionament del billar.

QUINS SÓN ELS PAÏSOS PUNTERS EN EL MÓN DEL BILLAR?

Si parlem de títols obtinguts, Bèlgica té els millors jugadors.

Si mirem el futur a curt termini, França.

La Federació belga té en l'actualitat els millors jugadors: Caudron, Niessen i Leppens, però tots són jugadors que superen els 40 anys i no els segueix cap altre generació.

França ha fet una gran promoció del billar des de fa temps, de fet, aquí a Catalunya estem intentant imitar el seu model. Tenen jugadors molt bons i joves i dominaran totes les disciplines clàssiques.

A nivell de tres bandes, Corea, ja que és l'esport nacional i tenen milers de practicants i una gran disciplina de treball. Segur que ben aviat tindrem un canvi generacional i els jugadors coreans dominaran l'escenari mundial d'aquesta modalitat.

QUINA ÉS LA TEVA DEDICACIÓ A LA FEDERACIÓ?

Molta i molt esforç personal. Quan vaig entrar a la Federació vaig canviar els estatuts. Ara solament es pot presidir durant 8 anys, 2 eleccions de 4 anys.

He decidit amb el meu equip de treball tornar a presentar candidatura per segona i última vegada, sempre que no tinguem oposició.

Si segueixo en la presidència aniré una mica més tranquil, ja que aquest any em jubilaré i tindrè més hores per dedicar a la Federació. D'altre banda, ja hem solucionat molts temes durant aquests anys i el repte principal serà la consolidació del programa per a joves.

ALGUNA ANÈCDOTA QUE VULGUIS COMENTAR?

Moltes anècdotes, per exemple:

En les partides de billar de campionat, quan has cobert la meitat de la distància, pots demanar un descans. En un campionat, el contrincant va començar a jugar i hora i mitja després encara no havia fallat. Quan va fer-ho, jo estava tan cansat d'esperar el meu torn que vaig demanar descans per airejar-me una mica, evidentment molt cansat per jugar no podia estar.

PÀGINA DE LA FEDERACIÓ CATALANA DE BILLAR:

<http://www.fcbillar.cat/>

ENTREVISTA:

https://www.youtube.com/watch?v=apI0NWWb7es&index=2&list=PL34tK5YMv4q4uTITzxE47_THZAx3mhXjc

6.3 JORDI PLANAS

Fort Center Billars SL és un negoci familiar fundat a Granollers el 1970. Des dels seus inicis ha estat dedicat a la comercialització de material vinculat al món del billar.

En l'actualitat, el negoci el porten els 2 fills del fundador. Avui dia 29 de desembre, el Jordi Planas, el fill petit, m'ha atès al seu local per tal de parlar un mica sobre el billar des del punt de vista empresarial.

A continuació us deixo un resum de l'entrevista que em va concedir.

JUGUES O HAS JUGAT A BILLAR?

Home, tinc nocions, ja que a causa de la meva feina vas a llocs i la gent et pregunta. No en sé com un professional, però si el més bàsic. Responc, no per què n'aprenquin sinó perquè respectin el billar, saber el que no han de fer.

COM VA COMENÇAR EL NEGOCI L'ANY 1970?

El meu pare va entrar com a gerent d'una empresa que es dedicaven a això i va veure que tenia futur, ja que no era comú. A part li agradava. Quan va plegar d'aquesta empresa, va valorar obrir un negoci similar. Va començar mig en broma, però ho va portar molt bé i els fills també ens ha agradat.

TENIU LA INTENCIÓ D'EXPANDIR EL NEGOCI?

Ja està expandit, però a nivell informàtic. Expandir físicament és més complicat, ja que el nostre client busca el tracte directe. Formar una persona jove, posar-la en un altre lloc, que aprengui tot el que li has d'ensenyar i que tingui el caràcter adequat es molt complicat.

EDAT MITJANA DE LA CLIENTELA?

Et pots trobar a nens de 7 o 8 anys que els pares tenen un billar a casa, i també a gent de més de 90 anys que encara van al club. El billar és un esport que no suposa una gran despesa física, no t'has de canviar. És agafar el tac i jugar i això agrada a molta gent.

NIVELL DE JOC DE LA CLIENTELA?

Molta gent que el veu des de fora no entén la complexitat del billar. En un casal hi ha la persona que juga millor i tothom es pensa que juga bé, però sol a nivell popular. És com una piràmide, molta gent que es pensa que juga bé, però la realitat solament molt pocs ho fan.

QUÈ PRIORITZA EL CLIENT A L'HORA DE COMPRAR?

El que et deia de la piràmide, si és un bon jugador, ell sap les característiques que vol. Si em ve una persona principiant i que no en sap gaire de billar, ho fa pel pressupost i prioritza la estètica i els colors a la qualitat del tac.

EL QUÈ MÉS VENS A LA TENDA?

El tac econòmic, fins a 100.- euros es ven moltíssim, ja que s'ho pot permetre tothom. El tac fins a 300.- euros té bastanta sortida, sobretot per regals i quan es busca millorar. Els tacs de nivell alt, com cada vegada hi ha menys jugadors de nivell alt (per desgràcia) encara es més complicat. Moltes vegades el mateix jugador ja en té d'altres i comprar un tac nou pot provocar males cares a casa.

DIFERÈNCIES ENTRE UN TAC SENZILL I UN DE PROFESSIONAL?

Sobretot en la cura de les fustes. El tac està compost per la fletxa i la porra. La fletxa, encara que semblin totes iguals no ho son, son en funció del sacat de la fusta. Respecte la porra, en tacs més econòmics hi ha calques envernissades. Els tacs de nivell mitjà-alt porten marqueteria, és a dir, amb un ordinador rebaixa la fusta i li posen una peça. És com una feina de joier.

DIFERÈNCIES ENTRE UNA TAULA SENZILLA I UNA DE PROFESSIONAL?

Els complements que porten. Una taula bona porta uns requeriments que les altres taules no fa falta que tinguin, excepte la mida. També ha de tenir una estabilitat diferent, i la goma, la tela, han de ser adequats per el que es vol. Es fan models de taules més econòmiques per abastir a tothom, ja que si haguéssim de viure dels

professionals no hi hauria negoci. La base està en les persones que no en saben tant i més que com a esport ho tenen com a hobby.

D'ON SÓN ELS FABRICANTS DE MATERIAL?

Va per sectors de joc. Si parlem de carambola, Europa, Corea i Japó; si parlem de billar americà, als Estats Units, si parlem del snooker, els països anglòfons. Cadascú té els seus fabricants, ja que tècnicament saben millor que un altre com fer les coses.

EN UN FUTUR COM POT EVOLUCIONAR EL MATERIAL?

És un món clàssic on canviaran poques coses. Evidentment poden sortir algunes millores en guixos o soles, però no és com per exemple el món de la informàtica.

ALGUNA ANÈCDOTA QUE VULGUIS COMENTAR?

Un dia vam anar a muntar un billar americà a una casa, el vam anivellar, vam fer tot el que havíem de fer, i a l'hora de provar el billar, la bola va començar a fer corbes. Uns dies després ens vam donar compte que havia vingut una persona que ens va portar unes boles amb un centre de gravetat desviat per fer bromes.

Una altre anècdota va ser en un campionat d'Espanya. Jo marcava les taules i em van dir que ho estava fent malament ja que les línies no arribaven als punts. Vaig mirar la mida de la plantilla i estava bé. Resulta que tots els diamants de tots els billars de tot el campionat estaven moguts 2 centímetres.

PÀGINA WEB DE LA BOTIGA:

<http://www.fort-center.com/esp/index.php>

ENTREVISTA:

https://www.youtube.com/watch?v=IUoQntfE60&list=PL34tK5YMv4q4uTITzxE47_THZ_Ax3mhXjc&index=1

CONCLUSIÓ

Per concloure aquest treball cal assenyalar que en el moment que aprofundeixes en qualsevol esport individual, t'adones de la quantitat de dedicació d'aquests jugadors, ja que hi posen molts esforços, molt temps i bastants diners a un esport que no els compensa econòmicament. Es pot treure més diners de forma vinculada al mateix, venent material o donant classes, que no jugant.

Però veus que no ho fan per diners, sinó per motivació personal, sempre intenten millorar, mai en tenen prou...sempre consideren que tenen molt a aprendre. I posen ganes, il·lusió, sentiment, temps, molt temps, sempre per intentar ser millor.

L'altre cara és que tothom dins d'aquest món es coneix i s'hi respira un ambient molt familiar i amigable, però competitiu al mateix temps. D'aquí la relativa facilitat al concedir-me les entrevistes. En qualsevol esport més popular seria impossible poder parlar a casa d'un jugador d'elit, o que el President de la Federació t'atengui com m'ha atès el Sr. Molina.

Cal dir que aquest projecte m'ha obert els ulls. He après moltes coses sobre un esport familiar, però també desconegut. Tot sembla fàcil des de fora, però quan agafes un tac i intentes fer tot el que has après sobre el paper, t'adones de lo difícil que es jugar a billar, imagina't jugar bé.

BIBLIOGRAFIA I NETGRAFIA

CONTI, Roger. *EL BILLAR. Este desconocido... Traducció del francès*

Barceló, Vicenç. *El treball de recerca: què és, com es fa i com s'exposa.*

<http://sambilliards.com/>

<http://www.iwansimonis.com/es/page/1-home>

<http://www.saluc.com/html/billiard-es/index.php>

<http://pesetoman.blogspot.com.es/2010/05/normal-0-21-false-false-false.html>

http://www.alcaldebilliard.com/index_es.php

<http://www.longonicues.com/index.php>

<http://www.estevemata.com/>

<http://www.estevematashop.com/>

<https://store.kozoom.com>

<http://www.microsofttranslator.com/bv.aspx?from=en&to=es&a=http%3A%2F%2Fwww.saluc.com%2Fhtml%2Fbilliard-es%2Findex.php%3Fidlien%3D4>

<http://www.fort-center.com/esp/index.php>

<http://www.fcbillar.cat/>

<http://soren-sogaard.com/shop/frontpage.html>

<http://www.duke-berlin.com/>

<http://www.verhoeven-biljarts.be/>